

Lagrådsremiss

Bättre förutsättningar för internationellt tillsynssamarbete

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 16 september 2010

Anders Borg

Katarina Back
(Finansdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås lagändringar som främst syftar till att Sverige, genom Finansinspektionen, ska kunna ingå ett multilateralt samförståndsavtal (Multilateral Memorandum of Understanding) om samråd, samarbete och informationsutbyte som har tagits fram av Internationella organisationen för värdepapperstillsyn (International Organization of Securities Commissions, IOSCO).

IOSCO har bedömt att den omständigheten att Finansinspektionen i dag saknar befogenhet att, efter begäran från en tillsynsmyndighet i tredjeland, inhämta information från företag eller någon annan som inte står under inspektionens tillsyn innebär att Sverige inte uppfyller kraven som ställs i samförståndsavtalet. Med hänsyn både till Finansinspektionens möjligheter att samarbeta och utbyta information med tillsynsmyndigheter i tredjeland och till svenska företags möjligheter att tillhandahålla tjänster i tredjeland eller till kunder som är hemmahörande i tredjeland finns det skäl att göra ändringar i regleringen av Finansinspektionens befogenheter på värdepappersmarknadsområdet.

Det föreslås därför att Finansinspektionen, efter begäran från en tillsynsmyndighet i ett annat land med vilken inspektionen har ingått avtal om samarbete (samförståndsavtal), i den utsträckning som följer av avtalet, ska få befogenhet att lämna eller kontrollera information som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn. Detta bör inte gälla enbart beträffande IOSCO:s samförståndsavtal utan även andra avtal om tillsynssamarbete som Finansinspektionen har ingått eller ingår med stöd av regeringens bemyndigande. Förslaget innebär att Finansinspektionen får begära att ett företag eller någon annan tillhanda-

håller uppgifter, handlingar eller annat. Det innebär vidare att den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken inställer sig till förhör också när det uppförande som utreds inte har något samband med Finansinspektionens egen tillsynsverksamhet utan enbart grundar sig på en begäran från en tillsynsmyndighet i tredjeland med vilken inspektionen med stöd av regeringens bemyndigande har ingått avtal om samarbete.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2011.

Innehållsförteckning

1	Beslut	5
2	Lagtext	6
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om investeringsfonder	8
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2005:377) om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument	9
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden	10
3	Ärendet och dess beredning	12
4	Bakgrund	13
4.1	IOSCO	13
4.2	IOSCO:s multilaterala samförståndsavtal om samråd, samarbete och informationsutbyte	13
4.3	IOSCO:s bedömning av Sveriges ansökan	13
4.4	Gällande rätt	14
4.4.1	Finansinspektionens tillsyns- och kontrollmöjligheter på värdepappersmarknadsområdet	14
4.4.2	Samarbete och informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheter i olika länder	15
5	Utökade befogenheter för Finansinspektionen att lämna och kontrollera information	18
6	Sekretess hos Finansinspektionen för uppgifter från tillsynsmyndigheter i andra länder	26
7	Ikraftträdande	28
8	Konsekvenser	29
8.1	Syftet med förslagen och alternativa lösningar	29
8.2	Konsekvenser för det allmänna	29
8.3	Konsekvenser för företag och enskilda	29
9	Författningskommentar	31
9.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument	31
9.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:46) om investeringsfonder	32
9.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:377) om straff vid marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument	32
9.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden	32
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorians innehåll	34
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	35

Bilaga 3 Förteckning över remissinstanserna39

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument,
2. lag om ändring i lagen (2004:46) om investeringsfonder,
3. lag om ändring i lagen (2005:377) om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument,
4. lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (1991:980)¹ om handel med finansiella instrument

dels att 6 kap. 1 a § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 6 kap. 6 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 a §²

För övervakningen av att bestämmelserna i denna lag, lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument, lagen (2005:377) om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument, prospektförordningen och lagen (2006:451) om offentliga uppköpserbjudanden på aktiemarknaden följs, får Finansinspektionen begära att

1. ett företag eller någon annan tillhandahåller uppgifter, handlingar eller annat,

2. den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken inställer sig till förhör på tid och plats som inspektionen bestämmer.

Första stycket gäller inte i den utsträckning uppgiftslämnandet skulle strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater.

Vid tillämpningen av 2, 2 b och 4 kap. gäller inte första stycket 2.

Om en begäran från en utländsk myndighet enligt 6 § avser en fråga som rör reglering som motsvarar den i 2, 2 b eller 4 kap., gäller inte första stycket 2.

6 §

Finansinspektionen ska inom ramen för sin befogenhet, efter begäran från en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn motsvarande den tillsyn som inspektionen utövar enligt denna lag, lämna eller kontrollera information som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna

¹ Lagen omtryckt 1992:558.

² Senaste lydelse 2007:535.

utöva sin tillsyn. Detta gäller dock bara i den utsträckning det följer av ett avtal om samarbete som Finansinspektionen, med stöd av regeringens bemyndigande, har ingått med den utländska myndigheten.

Om en begäran avser rättslig hjälp i brottmål, gäller i stället lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2011.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om investeringsfonder

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2004:46) om investeringsfonder ska införas en ny paragraf, 10 kap. 6 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

6 a §

Finansinspektionen ska inom ramen för sin befogenhet, efter begäran från en behörig myndighet i ett annat land, lämna eller kontrollera information som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn. Detta gäller dock bara i den utsträckning det följer av ett avtal om samarbete som Finansinspektionen, med stöd av regeringens bemyndigande, har ingått med den utländska myndigheten.

Om en begäran avser rättslig hjälp i brottmål, gäller i stället lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2011.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:377) om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2005:377) om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument ska införas en ny paragraf, 17 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 a §

Finansinspektionen ska inom ramen för sin befogenhet, efter begäran från en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn motsvarande den tillsyn som inspektionen utövar enligt denna lag, lämna eller kontrollera information som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn. Detta gäller dock bara i den utsträckning det följer av ett avtal om samarbete som Finansinspektionen, med stöd av regeringens bemyndigande, har ingått med den utländska myndigheten.

Om en begäran avser rättslig hjälp i brottmål, gäller i stället lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2011.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

dels att 23 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 23 kap. 6 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 kap.

3 §

För övervakningen av att bestämmelserna i denna lag och genomförandeförordningen samt föreskrifter meddelade med stöd av lagen följs, får Finansinspektionen begära att

1. ett företag eller någon annan tillhandahåller uppgifter, handlingar eller annat, och

2. den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken inställer sig till förhör på tid och plats som inspektionen bestämmer.

Första stycket gäller inte i den utsträckning uppgiftslämnandet skulle strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater.

Vid tillämpningen av 16 kap. 1–12 §§ och 17 kap. 1–4 §§ gäller inte första stycket 2.

Om en begäran från en utländsk myndighet enligt 6 a § avser en fråga som rör reglering som motsvarar den i 16 kap. 1–12 §§ eller 17 kap. 1–4 §§, gäller inte första stycket 2.

Finansinspektionen får förelägga den som inte följer en begäran enligt första stycket att göra rättelse.

6 a §

Finansinspektionen ska inom ramen för sin befogenhet, efter begäran från en behörig myndighet i ett annat land, lämna eller kontrollera information som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn. Detta gäller dock bara i den utsträckning det följer av ett avtal om samarbete som Finansinspektionen, med stöd av regeringens bemyndigande, har ingått med den utländska myndigheten.

Om en begäran avser rättslig hjälp i brottmål, gäller i stället lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2011.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 20 maj 2009 (dnr Fi2002/2275) att uppdra åt Finansinspektionen att ingå en multilateral överenskommelse (samarförståndsavtal) om samråd, samarbete och informationsutbyte (Multilateral Memorandum of Understanding Concerning Consultation and Cooperation and the Exchange of Information¹) som har tagits fram av International Organization of Securities Commissions (IOSCO).

Efter att Finansinspektionen i juli 2009 ansökt om att få ingå IOSCO:s samförståndsavtal beslutade IOSCO i december 2009 att inte godkänna Finansinspektionen som fullvärdig undertecknare, eftersom Sverige i två avseenden inte ansågs uppfylla de krav som ställs i det. Sverige accepterade att bli upptagen i en bilaga till samförståndsavtalet, Appendix B, tillsammans med övriga länder som i dagsläget inte uppfyller kraven i det, men som har åtagit sig att verka för att nödvändiga ändringar genomförs i den nationella lagstiftningen. Länderna som är upptagna i Appendix B har fram till den 1 januari 2013 på sig att genomföra lagändringarna.

Finansinspektionen inkom i februari 2010 till Finansdepartementet med förslag till lagändringar som inspektionen ansåg vara påkallade för att inspektionen ska kunna ingå samförståndsavtalet (dnr Fi2010/800).

Detta ärende innehåller förslag till lagändringar som främst syftar till att Sverige, genom Finansinspektionen, ska kunna ingå IOSCO:s samförståndsavtal. Lagändringarna föreslås dock inte gälla enbart beträffande det avtalet utan även andra avtal om tillsynssamarbete som Finansinspektionen har ingått eller ingår med stöd av regeringens bemyndigande. En promemoria Bättre förutsättningar för internationellt tillsynssamarbete har utarbetats inom Finansdepartementet. Under arbetets gång har synpunkter inhämtats från Finansinspektionen. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En remissammanställning finns tillgänglig i Finansdepartementet (dnr Fi2010/800).

¹ Se <http://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD126.pdf>

4 Bakgrund

4.1 IOSCO

Internationella organisationen för värdepapperstillsyn (International Organization of Securities Commissions, IOSCO) är en internationell samarbetsorganisation för tillsynsmyndigheter på värdepappersområdet. I IOSCO samarbetar tillsynsmyndigheter från 114 länder kring gemensamma regler för värdepappersmarknadens aktörer. En viktig del av samarbetet är att utbyta information om händelser på värdepappersmarknaden och i de finansiella företagen. IOSCO beslutar även rekommendationer till medlemmarna om hur de bör behandla olika tillsynsfrågor. Grunden för samarbetet är ett internationellt avtal. Sverige är medlem i IOSCO genom Finansinspektionen.

4.2 IOSCO:s multilaterala samförståndsavtal om samråd, samarbete och informationsutbyte

Med anledning av att värdepappersmarknaden blivit allt mer internationell och det ökade behovet av samarbete och informationsutbyte mellan IOSCO:s medlemmar samt händelsen den 11 september 2001 tog IOSCO i maj 2002 fram ett multilateralt samförståndsavtal om samråd, samarbete och informationsutbyte. Syftet med IOSCO:s samförståndsavtal är att medlemmarna ska samarbeta, samråda och utbyta information för att upprätthålla och säkerställa efterlevnaden av lagar och förordningar i medlemmarnas jurisdiktioner. Av punkterna 6 (a) och 6 (e) (i) i samförståndsavtalet framgår att det inte ska ha företräde framför nationell rätt samt att en begäran om assistans kan avslås om den skulle innebära att en tillsynsmyndighet annars skulle behöva agera i strid med nationell rätt. Samförståndsavtalet har av Sverige bedömts som rättsligt bindande och regeringen uppdrog i enlighet med 10 kap. 3 § regeringsformen i maj 2009 åt Finansinspektionen att ingå avtalet.

Hittills har 71 länder ingått IOSCO:s samförståndsavtal. Ytterligare 36 länder har tagits in i en bilaga till avtalet, Appendix B, som innebär att länderna inte uppfyller kraven fullt ut men att de har åtagit sig att verka för att nödvändiga ändringar genomförs i den nationella lagstiftningen. Av EU:s medlemsstater har 23 stater ingått samförståndsavtalet. Tre medlemsstater har tagits in i Appendix B (Sverige, Irland och Estland). Lettland är den enda medlemsstaten som varken har ingått avtalet eller tagits in i Appendix B.

4.3 IOSCO:s bedömning av Sveriges ansökan

IOSCO har enligt besked från Finansinspektionen i december 2009 gjort bedömningen att Sverige inte uppfyller kraven som ställs i samförståndsavtalet i följande två avseenden:

– Finansinspektionen saknar befogenhet att inhämta information från företag eller någon annan som inspektionen inte har tillsyn över efter begäran från en tillsynsmyndighet i tredjeland (en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, EES). Finansinspektionen kan enbart tillhandahålla sådan information om inspektionen har ett eget intresse i saken, dvs. om det som utreds har samband med Finansinspektionens egen tillsynsverksamhet.

– Finansinspektionen kan inte garantera sekretess för uppgifter som inspektionen får från en tillsynsmyndighet i tredjeland. Finansinspektionen måste avgöra från fall till fall om sekretess gäller för uppgifterna.

Finansinspektionen har i en framställning till Finansdepartementet i februari 2010 föreslagit att inspektionen ska få befogenhet att inhämta uppgifter, handlingar och annat från företag eller någon annan som inte står under inspektionens tillsyn efter begäran från en tillsynsmyndighet i tredjeland som inspektionen har ingått samarbetsavtal med. Finansinspektionen har i anslutning till sitt förslag meddelat att inspektionen avser att inkomma med en begäran att IOSCO:s samförståndsavtal ska tas in i offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641).

4.4 Gällande rätt

4.4.1 Finansinspektionens tillsyns- och kontrollmöjligheter på värdepappersmarknadsområdet

IOSCO:s samförståndsavtal berör flera lagar på värdepappersmarknadsområdet, nämligen lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument, lagen (2005:377) om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument och lagen (2004:46) om investeringsfonder (jfr punkten 4 i samförståndsavtalet). De berörda lagarna genomför olika EU-direktiv som framgår i avsnitt 4.4.2.

Finansinspektionen har enligt 23 kap. 1 § lagen om värdepappersmarknaden tillsyn över värdepappersinstitut, börser, clearingorganisationer och sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige. De företag som står under Finansinspektionens tillsyn ska enligt 23 kap. 2 § första stycket samma lag lämna Finansinspektionen upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter enligt föreskrifter som meddelas med stöd av lagen. Vidare ska företagen enligt andra stycket i samma paragraf, utöver vad som anges i första stycket, lämna Finansinspektionen de upplysningar som inspektionen begär. Såvitt avser fondbolag, förvaltningsbolag, fondföretag och förvaringsinstitut finns en motsvarande bestämmelse i 10 kap. 2 § lagen om investeringsfonder.

Finansinspektionen får också när det är nödvändigt genomföra en undersökning hos bl.a. ett värdepappersinstitut, en börs, en clearingorganisation eller ett utländskt företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige (23 kap. 4 § första stycket lagen om värdepappersmarknaden). En motsvarande bestämmelse om platsundersökning finns i 10 kap. 4 § första stycket lagen om investeringsfonder.

Vidare får Finansinspektionen, för övervakningen av lagen om värdepappersmarknaden och genomförandeförordningen² samt föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen, begära att ett företag eller någon annan tillhandahåller uppgifter, handlingar eller annat, och att den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken inställer sig till förhör på tid och plats som inspektionen bestämmer (23 kap. 3 § första stycket lagen om värdepappersmarknaden). En motsvarande bestämmelse finns i 6 kap. 1 a § första stycket lagen om handel med finansiella instrument och i 10 kap. 3 § första stycket lagen om investeringsfonder (jfr 16 § andra stycket lagen om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument som hänvisar till 6 kap. 1 a § lagen om handel med finansiella instrument). Finansinspektionens rätt att begära in upplysningar och kalla personer till förhör gäller gentemot vem som helst, dvs. juridiska och fysiska personer, oavsett om de står under inspektionens tillsyn eller inte (se prop. 2006/07:115 s. 492).

4.4.2 Samarbete och informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheter i olika länder

Finansinspektionens befogenhet att lämna ut uppgifter till utländska tillsynsmyndigheter

Beträffande Finansinspektionens befogenhet att lämna ut uppgifter till utländska tillsynsmyndigheter kan det konstateras att det till stor del handlar om uppgifter som omfattas av sekretess enligt 30 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). En svensk myndighets möjlighet att lämna ut sådana uppgifter till en utländsk myndighet regleras i 8 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen. Sekretesskyddade uppgifter får enligt bestämmelsen inte lämnas ut till en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation i annat fall än om utlämnandet sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning, eller då uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten eller den mellanfolkliga organisationen. I tidigare lagstiftningsärenden har det med hänvisning till sistnämnda bestämmelse bedömts att Finansinspektionen har goda möjligheter att lämna ut uppgifter till utländska myndigheter i den utsträckning som olika EU-direktiv föreskriver (se bl.a. prop. 2004/05:142 s. 50 och där lämnade hänvisningar samt prop. 2006/07:65 s. 248 och prop. 2006/07:115 s. 516). Nedan redogörs för de EU-direktiv och lagar på värdepappersmarknadsområdet som innehåller regler om samarbete och informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheter i olika medlemsstater. Det finns inte några motsvarande regler om samarbete och informationsutbyte i förhållande till tredjeland.

² Kommissionens förordning (EG) nr 1287/2006 av den 10 augusti 2006 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG vad gäller dokumenteringskyldigheter för värdepappersföretag, transaktionsrapportering, överblickbarhet på marknaden, upptagande av finansiella instrument till handel samt definitioner för tillämpning av det direktivet, EUT L 241, 2.9.2006, s. 1 (Celex 32006R1287).

Finansinspektionens befogenhet att inhämta information från utländska tillsynsmyndigheter och bibehålla eventuell sekretess

När det gäller Finansinspektionens befogenhet att inhämta information från utländska tillsynsmyndigheter och bibehålla eventuell sekretess gäller följande. För uppgifter som Finansinspektionen har fått från en utländsk myndighet gäller sekretess om uppgifterna har tagits emot enligt avtal om detta med främmande stat eller mellanfolklig organisation, i den utsträckning riksdagen har godkänt avtalet (30 kap. 7 § första stycket första meningen offentlighets- och sekretesslagen). I begreppet avtal anses här ingå rättsakter som gäller till följd av Sveriges medlemskap i EU, dvs. anslutningsfördragen, förordningar och direktiv som utfärdas av EU:s institutioner (se bl.a. prop. 2004/05:142 s. 50, prop. 2006/07:65 s. 248 och prop. 2006/07:115 s. 516). För att uppnå en tillräckligt sträng sekretess för uppgifter som härrör från utlandet har det införts sekretess utan skaderekvisit, s.k. absolut sekretess. En förutsättning för att sekretess ska gälla är dock att avtalet innehåller en klausul om att uppgifterna inte får lämnas vidare i det aktuella fallet. Enligt 30 kap. 7 § första stycket andra meningen offentlighets- och sekretesslagen gäller samma sekretess hos Finansinspektionen för uppgifter som inspektionen har fått från en utländsk myndighet eller ett utländskt organ enligt något annat avtal, om regeringen meddelar föreskrifter om detta. I första hand avses sådana avtal som Finansinspektionen har ingått med stöd av 10 kap. 3 § regeringsformen (prop. 1991/92:113 s. 132). Sådana föreskrifter finns i 8 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641). Även i detta fall gäller absolut sekretess under motsvarande förutsättning som anges ovan. Finansinspektionen har med stöd av regeringens bemyndigande slutit samarbetsavtal med såväl tillsynsmyndigheter i andra länder inom EES som tillsynsmyndigheter i tredjeland (se prop. 2006/07:115 s. 516). Avtalen innehåller regelmässigt bestämmelser om sekretess för uppgifter som utbyts mellan tillsynsmyndigheterna.

Regler om samarbete och informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheter inom EES på värdepappersmarknadsområdet

Flera EU-direktiv på värdepappersmarknadsområdet innehåller regler om samarbete och informationsutbyte mellan medlemsstaternas tillsynsmyndigheter, t.ex.:

- Rådets direktiv 85/611/EEG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag)³ (UCITS-direktivet),
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG om insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan (marknadsmisbruk)⁴ (marknadsmisbruksdirektivet),

³ EUT L 375, 31.12.1985, s. 3 (Celex 31985L0611), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/18/EG (EUT L 76, 19.3.2008, s. 42, Celex 32008L0018). Direktivet har upphävts genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG (EUT L 302, 17.11.2009, s. 32, Celex 32009L0065).

⁴ EUT L 96, 12.4.2003, s. 16 (Celex 32003L0006), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/26/EG (EUT L 81, 20.3.2008, s. 42, Celex 32008L0026).

– Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/71/EG om de prospekt som ska offentliggöras när värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel och om ändring av direktiv 2001/34/EG⁵ (prospekt-direktivet),

– Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG⁶ (MiFID) och

– Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/109/EG om harmonisering av insynskraven angående upplysningar om emittenter vars värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad och om ändring av direktiv 2001/34/EG⁷ (öppenhetsdirektivet).

Såvitt avser genomförandet av direktivens regler om samarbete och informationsutbyte⁸ i svensk rätt har lagstiftaren valt att i lag fastslå att Finansinspektionen ska samarbeta och utbyta information med tillsynsmyndigheter i andra länder inom EES i den utsträckning som följer av direktiven, trots att det informationsutbyte som direktiven föreskriver i och för sig kan komma till stånd inom ramen för gällande rätt (se 23 kap. 5 § lagen om värdepappersmarknaden, 6 kap. 5 § lagen om handel med finansiella instrument, 17 § lagen om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument och 10 kap. 6 § lagen om investeringsfonder, jfr bl.a. prop. 2006/07:115 s. 516 f. och prop. 2004/05:142 s. 50). I lagen om värdepappersmarknaden har det införts en uttrycklig skyldighet för Finansinspektionen att, efter begäran från en tillsynsmyndighet i ett annat land inom EES, lämna eller kontrollera information som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn enligt MiFID (se 23 kap. 6 § lagen om värdepappersmarknaden, jfr även 10 kap. 10 § lagen [2006:1371] om kapitaltäckning och stora exponeringar och 6 kap. 6 § lagen [2006:531] om särskild tillsyn över finansiella konglomerat). En liknande bestämmelse finns i 10 kap. 6 § lagen om investeringsfonder.

Det finns inte några motsvarande regler om samarbete och informationsutbyte i förhållande till tredjeland. MiFID och öppenhetsdirektivet innehåller vissa regler om samarbete med tillsynsmyndigheter i tredjeland⁹. Reglerna anger dock inte någon skyldighet för medlemsstaterna att samarbeta med tillsynsmyndigheter i tredjeland, utan endast under vilka förutsättningar medlemsstaterna får sluta samarbetsavtal om informationsutbyte med tillsynsmyndigheter i tredjeland, bl.a. anges att informationsutbytet ska omfattas av garantier om sekretess och tystnadsplikt.

⁵ EUT L 345, 31.12.2003, s. 64 (Celex 32003L0071), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/11/EG (EUT L 76, 19.3.2008, s. 37, Celex 32008L0011).

⁶ EUT L 145, 30.4.2004, s. 1 (Celex 32004L0039), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/10/EG (EUT L 76, 19.3.2008, s. 33, Celex 32008L0010).

⁷ EUT L 390, 31.12.2004, s. 38 (Celex 32004L0109), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/22/EG (EUT L 76, 19.3.2008, s. 50, Celex 32008L0022).

⁸ Se artiklarna 56–59 i MiFID, artikel 16 i marknadsmissbruksdirektivet, artikel 25 i öppenhetsdirektivet, artikel 22 i prospektivdirektivet och artikel 50 i UCITS-direktivet.

⁹ Se artikel 63 i MiFID och artikel 25.4 i öppenhetsdirektivet.

Finansinspektionens befogenhet att inhämta uppgifter från någon som inte står under inspektionens tillsyn efter begäran från en tillsynsmyndighet i ett annat land

Såsom anförts i avsnitt 4.4.1 är det en grundläggande förutsättning för att Finansinspektionen ska få begära att ett företag eller någon annan som inte står under inspektionens tillsyn ska tillhandahålla uppgifter eller inställa sig till förhör att syftet med detta är övervakning av bestämmelserna i lagen om värdepappersmarknaden och genomförandeförordningen, samt föreskrifter meddelade med stöd av lagen. En motsvarande bestämmelse finns i 6 kap. 1 a § första stycket lagen om handel med finansiella instrument och i 10 kap. 3 § första stycket lagen om investeringsfonder (jfr även 16 § andra stycket lagen om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument som hänvisar till 6 kap. 1 a § lagen om handel med finansiella instrument). Emellertid innebär 23 kap. 5 § lagen om värdepappersmarknaden och 6 kap. 5 § lagen om handel med finansiella instrument att Finansinspektionen även har denna befogenhet vid en begäran från en tillsynsmyndighet i ett land inom EES. I artikel 56.3 andra stycket i MiFID anges nämligen att tillsynsmyndigheterna i samarbetet ska kunna använda sina befogenheter även i fall då det uppförande som utreds inte utgör en överträdelse av gällande bestämmelser i medlemsstaten i fråga. Finansinspektionen har således befogenhet att begära att ett företag eller någon annan som inte står under inspektionens tillsyn tillhandahåller uppgifter, handlingar eller annat, och att den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken inställer sig till förhör också när saken inte har något samband med inspektionens egen tillsynsverksamhet utan enbart grundar sig på en begäran av en tillsynsmyndighet i ett annat land inom EES. Finansinspektionen saknar denna befogenhet såvitt avser en begäran från en tillsynsmyndighet i tredjeland, vilket var det huvudsakliga skälet till att IOSCO avslag Finansinspektionens ansökan om få ingå samförståndsavtalet.

5 Utökade befogenheter för Finansinspektionen att lämna och kontrollera information

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska inom ramen för sin befogenhet, efter begäran från en behörig myndighet i ett annat land, lämna eller kontrollera information som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn. Detta ska dock gälla bara i den utsträckning det följer av ett avtal om samarbete som Finansinspektionen, med stöd av regeringens bemyndigande, har ingått med den utländska myndigheten. Finansinspektionen ska inte få kalla någon till förhör om en begäran från en utländsk myndighet avser en fråga som rör reglering som gäller prospekt, vissa fusioner, flaggning eller regelbunden finansiell information.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås dock inte några bestämmelser om att Finans-

inspektionen inte ska få kalla någon till förhör om en begäran från en utländsk myndighet avser en fråga som rör reglering som gäller prospekt, vissa fusioner, flaggning eller regelbunden finansiell information.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen erinran mot det. *Riksbanken* framhåller att det är angeläget att svenska myndigheter ges bästa möjliga förutsättningar för att bedriva ett gränsöverskridande tillsynssamarbete och att de eventuella legala hinder som finns i möjligaste mån bör undanröjas. *Kammarrätten i Stockholm* framhåller, när det gäller promemorians överväganden i förhållande till den personliga integriteten, att det är syftet med åtgärderna som ska vägas mot integritetsintrånget och inte – som promemorian anger – ändamålet att Finansinspektionen ska kunna ingå IOSCO:s samförståndsavtal. *Datainspektionen* anser att det bör belysas mer ingående i vilka fall uppgifter får inhämtas och lämnas ut och i vilka fall personuppgiftslagen och offentlighets- och sekretesslagen innebär ett hinder för utlämnande av uppgifter till tredjeland. *Finansinspektionen* anser att erinran om lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål i de föreslagna paragraferna är överflödigt och att den bör tas bort. *Svenska Fondhandlareföreningen* efterfrågar ytterligare klargörande när det gäller gränsdragningen mellan reglerna om informationsutbyte och en begäran om rättslig hjälp i brottmål. *Sveriges Advokatsamfund* framhåller att Finansinspektionens befogenhet att kalla enskilda till förhör i tidigare lagstiftningsärenden har bedömts vara en så långtgående befogenhet att den inte bör gälla tillämpningen av de bestämmelser som följer av öppenhetsdirektivet. Samma begränsning bör därför gälla även vid en begäran om assistans från en tillsynsmyndighet i tredjeland i ärenden som rör frågor av motsvarande slag. *NASDAQ OMX Stockholm AB* understryker vikten av de föreslagna lagändringarna med hänsyn till den alltjämt ökande gränsöverskridande verksamheten på värdepappersmarknadsområdet.

Skälen för regeringens förslag: Genom att värdepappersmarknaden blivit allt mer internationell under de senaste åren har behovet av samarbete och informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheter i olika länder ökat. Det är av svenskt intresse att allmänheten har förtroende för värdepappersmarknaderna och tillsynen över dessa, oavsett om marknaderna finns i Sverige eller i ett annat land. Gällande lagstiftning ger dock, som redovisats i avsnitt 4.4.2, inte Finansinspektionen befogenhet att samarbeta och utbyta information med tillsynsmyndigheter i tredjeland i samma utsträckning som med tillsynsmyndigheter i ett annat land inom EES. Det är emellertid av stor vikt att Finansinspektionen kan samarbeta och utbyta information även med myndigheter i länder utanför EES. Finansinspektionen har påtalat att det t.ex. är mycket svårt för inspektionen att få tillgång till information som finns hos en fysisk eller juridisk person i ett land utanför EES om det inte finns ett samarbetsavtal mellan Sverige och det landet. Det är uppenbart att Sverige har sämre möjligheter att bedriva en effektiv tillsyn över gränsöverskridande verksamhet på värdepappersmarknaden så länge man inte fullt ut kan delta i det internationella samarbetet.

Även för svenska företag som vill få tillträde till finansiella marknader i länder utanför EES och för investerare som hör hemma i sådana länder kan internationella samarbetsavtal mellan tillsynsmyndigheter ha stor betydelse. Som exempel kan nämnas att NASDAQ OMX Stockholm AB

har meddelat att man i december 2009 ansökte hos Securities and Exchange Commission (SEC) i USA om att få ge investerare i USA möjlighet att investera i optioner som handlas på NASDAQ OMX derivatmarknad i Stockholm. För ett godkännande kräver SEC enligt NASDAQ OMX att det finns ett informationsutbyte på plats mellan SEC och Finansinspektionen, antingen genom ett bilateralt eller multilateralt samarbetsavtal. NASDAQ OMX har uppgett att flera av deltagarna på de reglerade marknaderna i Stockholm har kunder i USA som önskar investera i nordiska optioner och att behovet av att få ett godkännande av SEC därför är stort. Enligt NASDAQ OMX är ett godkännande från SEC även viktigt för att NASDAQ OMX ska kunna hävda sig i den alltmer tilltagande internationella konkurrensen, då flertalet europeiska derivatmarknader redan har godkänts av SEC.

Samarbete mellan tillsynsmyndigheter i medlemsstaterna och tillsynsmyndigheter i tredjeland är en fråga som under senare år har fått ökad vikt även i EU:s lagstiftningsarbete på värdepappersmarknadsområdet. Ett exempel på detta är förslaget till direktiv om förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIFM) där det finns regler som förutsätter att det i vissa fall finns samarbetsavtal mellan tillsynsmyndigheter i medlemsstaterna och tillsynsmyndigheter i tredjeland¹⁰.

Det framstår, med hänsyn både till Finansinspektionens möjligheter att samarbeta och utbyta information med tillsynsmyndigheter i tredjeland och till svenska företags möjligheter att tillhandahålla tjänster i tredjeland eller till kunder som är hemmahörande i tredjeland, som att det finns starka skäl att göra de ändringar i regleringen av Finansinspektionens befogenheter på värdepappersmarknadsområdet som krävs för att Sverige ska kunna ingå IOSCO:s samförståndsavtal.

Överväganden i förhållande till offentlighets- och sekretesslagen

Såsom anförts i avsnitt 4.4.2 anges i 8 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen under vilka förutsättningar sekretesskyddade uppgifter får röjas för en utländsk myndighet. Uppgifter som omfattas av sekretess får enligt bestämmelsen inte lämnas ut till en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation i annat fall än om utlämnandet sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning, eller då uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten eller den mellanfolkliga organisationen. I sin ansökan till IOSCO har Finansinspektionen anförts att det torde vara i Sveriges intresse att lämna ut de uppgifter som efterfrågas av utländska myndigheter med stöd av samförståndsavtalet, oavsett om begäran kommer från en tillsynsmyndighet i ett land inom EES eller i tredjeland. Av de bedömningar en granskningsgrupp

¹⁰ Se t.ex. artiklarna 36 c, 38.1 b och 39.1 d i förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om förvaltning av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2004/39/EG och 2009/.../EG, KOM(2009) 207 slutlig.

http://ec.europa.eu/internal_market/investment/docs/alternative_investments/fund_manager_s_proposal_sv.pdf

inom IOSCO har gjort i samband med utvärderingen av Finansinspektionens ansökan framstår det som att IOSCO godtar vad Finansinspektionen har anfört i den delen och att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen därmed inte utgör något hinder för Sverige att ingå avtalet. Av punkterna 6 (a) och 6 (e) (i) i avtalet framgår det att det inte ska ha företräde framför nationell rätt samt att en begäran om assistans kan avslås om den skulle innebära att en tillsynsmyndighet annars skulle behöva agera i strid med nationell rätt. Finansinspektionen ska alltså vid en begäran om assistans från en utländsk tillsynsmyndighet göra en prövning i det enskilda fallet om det finns lagliga möjligheter att tillmötesgå begäran, bl.a. med hänsyn till bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen. *Datainspektionen* anser att det bör belysas mer ingående i vilka fall uppgifter får inhämtas och lämnas ut och i vilka fall offentlighets- och sekretesslagen innebär ett hinder för utlämnande av uppgifter till tredjeland. Regeringen bedömer att det i avsnitt 4.4.2 och i förevarande avsnitt i tillräcklig utsträckning har redogjorts för under vilka förutsättningar sekretesskyddade uppgifter får lämnas ut till en utländsk myndighet.

Överväganden i förhållande till personuppgiftslagen

Enligt IOSCO:s samförståndsavtal kan en utländsk tillsynsmyndighet begära att få information som innefattar personuppgifter från ett annat land (se punkten 7 (b) (ii) i avtalet). Behandling av personuppgifter regleras i personuppgiftslagen (1998:204) som bygger på Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter¹¹ (dataskyddsdirektivet). Lagen syftar till att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter. Bestämmelser om överföring av personuppgifter till tredjeland finns i 33–35 §§ personuppgiftslagen. Ytterligare bestämmelser finns i 12–14 §§ personuppgiftsförordningen (1998:1191). Av 33 § personuppgiftslagen framgår att det är förbjudet att till tredjeland föra över personuppgifter som är under behandling om landet inte har en adekvat nivå för skyddet av personuppgifterna. Förbudet gäller också överföring av personuppgifter för behandling i tredjeland. Enligt bestämmelsens andra stycke ska frågan om en skyddsnivå är adekvat bedömas med hänsyn till samtliga omständigheter som har samband med överföringen. Särskild vikt ska läggas vid uppgifternas art, ändamålet med behandlingen, hur länge behandlingen ska pågå, ursprungslandet, det slutliga bestämmelselandet och de regler som finns för behandlingen i det tredje landet.

Datainspektionen anser att det bör belysas mer ingående i vilka fall uppgifter får inhämtas och lämnas ut och i vilka fall personuppgiftslagen innebär ett hinder för utlämnande av uppgifter till tredjeland. Såsom ovan anförts finns bestämmelser om överföring av personuppgifter till tredjeland i personuppgiftslagen och personuppgiftsförordningen.

¹¹ EUT L 281, 23.11.1995, s. 31 (Celex 31995L0046), ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 1882/2003 (EUT L 284, 31.10.2003, s. 1, Celex 32003R1882).

Av punkterna 6 (a) och 6 (e) (i) i IOSCO:s samförståndsavtal framgår det att det inte ska ha företräde framför nationell rätt samt att en begäran om assistans kan avslås om den skulle innebära att en tillsynsmyndighet annars skulle behöva agera i strid med nationell rätt. Finansinspektionen ska alltså vid en begäran om assistans från en utländsk tillsynsmyndighet göra en prövning i det enskilda fallet om det finns lagliga möjligheter att tillmötesgå begäran, bl.a. med hänsyn till regleringen om överföring av personuppgifter till tredjeland i personuppgiftslagen. Några särskilda riktlinjer om hur personuppgiftslagen bör tillämpas i sådana fall bör inte lämnas här utan den frågan får i stället avgöras genom rättstillämpningen. Eftersom personuppgiftslagen bygger på dataskyddsdirektivet bör förutsättningarna för Finansinspektionen att lämna ut personuppgifter till tredjeland enligt IOSCO:s samförståndsavtal vara likartade som för tillsynsmyndigheter i andra länder inom EES.

Överväganden i förhållande till den personliga integriteten

Enligt IOSCO:s samförståndsavtal ska en begäran om assistans även kunna omfatta förhör med personer som förväntas kunna lämna upplysningar i saken, dvs. upplysningar som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn (se punkten 7 b (iii) i avtalet). Såsom redogjorts för i avsnitt 4.4.2 har Finansinspektionen enligt gällande rätt befogenhet att begära att den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken ska inställa sig till förhör på tid och plats som inspektionen bestämmer också när saken inte har något samband med Finansinspektionens egen tillsynsverksamhet utan enbart grundar sig på en begäran från en tillsynsmyndighet i ett land inom EES (se bl.a. 23 kap. 3 § första stycket 2 lagen om värdepappersmarknaden och artikel 56.3 andra stycket i MiFID). Finansinspektionen har emellertid inte motsvarande befogenhet vid en begäran från en tillsynsmyndighet i tredjeland. För att Sverige ska kunna uppfylla förutsättningarna i IOSCO:s samförståndsavtal måste Finansinspektionen få denna befogenhet även vid en begäran om assistans från en tillsynsmyndighet i tredjeland.

Rätten att kalla någon att inställa sig till förhör är en förhållandevis långtgående befogenhet som innebär en inskränkning i den enskildes frihet. En sådan befogenhet bör därför endast ges om de ändamål för vilka inskränkningen görs väger tyngre än integritetsintresset. Regeringen instämmer med *Kammarrätten i Stockholm* att det är syftet med åtgärderna – och inte ändamålet att Finansinspektionen ska kunna ingå IOSCO:s samförståndsavtal – som ska vägas mot integritetsintrånget. Åtgärderna syftar till att tillsynen över värdepappersmarknaden ska kunna utövas mer effektivt och att man därigenom ska kunna upptäcka och vidta åtgärder mot missförhållanden och regelöverträdelser. Värdepappersmarknaden har i dag stor betydelse både för enskilda och det allmänna. Den internationalisering som har skett under senare år innebär att något som sker i ett land kan få stora konsekvenser även i andra länder. Det är därför viktigt att tillsynsmyndigheter kan samarbeta och hämta in och utbyta information med tillsynsmyndigheter i andra länder i den utsträckning det behövs för att de ska kunna utöva sin tillsyn. I en del fall är det inte tillräckligt att begära in skriftliga svar på

frågor utan det är bara genom att hålla förhör med vissa personer som det går att säkerställa att Finansinspektionen får tillgång till den information som behövs för att en tillsynsmyndighet i ett annat land ska kunna utöva sin tillsyn (jfr prop. 2004/05:142 s. 117). Den begränsning i enskildas grundläggande fri- och rättigheter som skyldigheten att inställa sig till förhör hos Finansinspektionen och svara på frågor får enligt regeringens mening anses proportionell i förhållande till syftet med åtgärderna och den innebär inte något hot mot den fria åsiktsbildningen. Inskränkningen är således förenlig med regeringsformens bestämmelser om skydd för grundläggande fri och rättigheter.

Utökade befogenheter för Finansinspektionen

IOSCO har, som redovisats i avsnitt 4.3, gjort bedömningen att det förhållandet att Finansinspektionen saknar befogenhet att inhämta information från företag eller någon annan som inspektionen inte har tillsyn över efter begäran från en tillsynsmyndighet i tredjeland innebär att Sverige inte uppfyller kraven i punkterna 7 (b) (i) och (ii) i IOSCO:s samförståndsavtal. Såsom redogjorts för i avsnitt 4.4.2 har Finansinspektionen enligt gällande rätt befogenhet att begära att ett företag eller någon annan som inte står under inspektionens tillsyn tillhandahåller uppgifter, handlingar eller annat, och att den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken inställer sig till förhör också när saken inte har något samband med Finansinspektionens egen tillsynsverksamhet utan enbart grundar sig på en begäran från en tillsynsmyndighet i ett land inom EES (se 23 kap. 3 § första stycket lagen om värdepappersmarknaden, artikel 56.3 andra stycket i MiFID, 6 kap. 1 a § första stycket lagen om handel med finansiella instrument och 10 kap. 3 § första stycket lagen om investeringsfonder, jfr även 16 § andra stycket lagen om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument). För att Finansinspektionen ska kunna ingå IOSCO:s samförståndsavtal måste inspektionen få motsvarande befogenhet att inhämta och kontrollera information efter begäran från en tillsynsmyndighet i tredjeland som har ingått avtalet och således även i fall då det som utreds inte utgör en överträdelse av gällande bestämmelser i Sverige och inte har något samband med Finansinspektionens egen tillsynsverksamhet.

En sådan befogenhet bör begränsas till att avse en begäran från en tillsynsmyndighet i ett annat land med vilken Finansinspektionen har ingått avtal om samarbete. Med avtal om samarbete bör avses sådana avtal om samarbete som regeringen har uppdragit åt Finansinspektionen att ingå med utländska tillsynsmyndigheter i enlighet med 10 kap. 3 § regeringsformen, t.ex. IOSCO:s samförståndsavtal. Befogenheten ska således, i förekommande fall, inte omfatta sådana avtal som Finansinspektionen har ingått utan regeringens bemyndigande. Vidare bör befogenheten begränsas till att Finansinspektionen ska lämna och kontrollera information i den utsträckning som följer av avtalet om samarbete. Det bör även framgå att det ska vara fråga om information som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn.

Bestämmelsen bör utformas efter förebild i 23 kap. 6 § lagen om värdepappersmarknaden, vilken tillsammans med 5 § i samma kapitel genomför reglerna i MiFID om samarbete och informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheter i skilda medlemsstater (jfr även 10 kap. 10 § lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar och 6 kap. 6 § lagen om särskild tillsyn över finansiella konglomerat). Med hänsyn till att IOSCO:s samförståndsavtal inte ställer upp något krav på att en utländsk tillsynsmyndighet ska ha möjlighet att närvara vid en kontroll som utförs av Finansinspektionen (se punkt 9 (d)) och då det inte bedöms att det i övrigt finns något skäl för att införa en sådan möjlighet bör bestämmelsen emellertid inte innehålla någon motsvarighet till andra meningarna i 23 kap. 6 § lagen om värdepappersmarknaden. Eftersom samförståndsavtalet är rättsligt bindande för Sverige bör bestämmelsen föreskriva en skyldighet för Finansinspektionen att, efter begäran från en tillsynsmyndighet i ett annat land med vilken inspektionen med stöd av regeringens bemyndigande har ingått avtal om samarbete, i den utsträckning som följer av avtalet, lämna och kontrollera information som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn. Det innebär att Finansinspektionen har en skyldighet att samarbeta med utländska tillsynsmyndigheter i den utsträckning som följer av avtalet. Vidare tydliggörs att den åtgärd som Finansinspektionen gör med anledning av en begäran från en IOSCO-medlem är en tillsynsåtgärd. Eftersom den nu föreslagna bestämmelsen har ett vidare tillämpningsområde än 23 kap. 6 § lagen om värdepappersmarknaden, som endast avser den utländska myndighetens tillsyn enligt MiFID, bör den nya bestämmelsen utformas på så sätt att den avser en begäran från en tillsynsmyndighet i ett annat land, dvs. såväl länder inom EES som utanför EES.

Enligt IOSCO:s samförståndsavtal ska det inte ha företräde framför nationell rätt och en begäran om assistans kan avslås om den skulle innebära att en tillsynsmyndighet annars skulle behöva agera i strid med nationell rätt (se punkterna 6 (a) och 6 (e) (i) i avtalet). Finansinspektionen ska således göra en prövning i det enskilda fallet om det finns lagliga förutsättningar att tillmötesgå begäran, bl.a. med hänsyn till offentlighets- och sekretesslagen och personuppgiftslagen.

Den nya bestämmelsen bör införas i de lagar på värdepappersmarknadsområdet som omfattas av IOSCO:s samförståndsavtal (jfr punkten 4 i avtalet) och som kan antas omfattas av andra avtal om samarbete som Finansinspektionen efter regeringens bemyndigande har ingått eller avser att ingå med tillsynsmyndigheter i andra länder, således i lagen om värdepappersmarknaden, lagen om handel med finansiella instrument, lagen om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument och lagen om investeringsfonder.

Såsom ovan anförts bör Finansinspektionens befogenhet begränsas till sådan information som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn. Vilken tillsyn som avses framgår av definitionen av behörig myndighet i lagen om värdepappersmarknaden och lagen om investeringsfonder. I 1 kap. 5 § första stycket 2 lagen om värdepappersmarknaden anges bl.a. att behörig myndighet är en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn över utländska värdepappersföretag och företag som driver en reglerad marknad eller annan motsvarande

marknad eller som har behörighet att utöva tillsyn över emittenter vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad. I 1 kap. 1 § första stycket 1 lagen om investeringsfonder anges att behörig myndighet är en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn över fondföretag eller förvaltningsbolag. I lagen om handel med finansiella instrument och lagen om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument saknas en motsvarande definition av behörig myndighet. I lagen om handel med finansiella instrument omnämns Finansinspektionen som behörig myndighet (se t.ex. rubrikerna närmast före 6 kap. 1 e och 1 f §§) och vissa bestämmelser anger ”utländsk behörig myndighet” (se t.ex. 6 kap. 5 §, jfr även 17 § lagen om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument). Det bör därför i den föreslagna bestämmelsen i lagen om handel med finansiella instrument och i lagen om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument anges att begäran ska komma från en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn motsvarande den tillsyn som Finansinspektionen utövar enligt den aktuella lagen.

Sveriges Advokatsamfund har framhållit att Finansinspektionens befogenhet att kalla enskilda till förhör i tidigare lagstiftningsärenden har bedömts var en så långtgående befogenhet att den inte bör gälla vid tillämpningen av de bestämmelser som genomför öppenhetsdirektivet. Enligt Advokatsamfundet bör samma begränsning gälla även vid en begäran om assistans från en tillsynsmyndighet i tredjeland i ärenden som rör frågor av motsvarande slag. Som redogjorts för under avsnitt 4.4.2 får Finansinspektionen i vissa fall begära att den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken inställer sig till förhör på tid och plats som inspektionen bestämmer (se 23 kap. 3 § första stycket lagen om värdepappersmarknaden, 6 kap. 1 a § första stycket lagen om handel med finansiella instrument och 10 kap. 3 § första stycket lagen om investeringsfonder). I tidigare lagstiftningsärenden har Finansinspektionens befogenhet att kalla enskilda till förhör bedömts vara en så långtgående befogenhet att man har ansett att befogenheten bör inskränkas till att inte gälla vid tillämpningen av de bestämmelser som följer av prospektdirektivet och öppenhetsdirektivet (se prop. 2004/05:158 s. 134 och prop. 2006/07:65 s. 221, jfr 23 kap. 3 § tredje stycket lagen om värdepappersmarknaden och 6 kap. 1 a § tredje stycket lagen om handel med finansiella instrument). Regeringen instämmer med Advokatsamfundet att begränsningen av Finansinspektionens befogenhet att kalla någon till förhör bör vara densamma oavsett om inspektionen tillämpar de aktuella bestämmelserna eller om inspektionen efter en begäran från en utländsk myndighet ska kontrollera eller lämna information i ärenden som rör motsvarande frågor. Begränsningen bör således inte enbart gälla tillämpningen av de bestämmelser som följer av öppenhetsdirektivet som Advokatsamfundet har påpekat utan även dem som följer av prospektdirektivet. Rätten att kalla någon till förhör ska därför inte gälla om en begäran från en utländsk myndighet avser en fråga som rör reglering som gäller prospekt, vissa fusioner, flaggning eller regelbunden finansiell information.

Lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål

Om de uppgifter som begärs av en utländsk tillsynsmyndighet ska användas för utredning av brott eller som bevis i en brottmålsförhandling är det förbehållet åklagare att lämna eller kontrollera information. I sådana fall gäller lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål. *Finansinspektionen* anser att en erinran om lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål i de föreslagna paragraferna är överflödiga och att den bör tas bort. Finansinspektionen påpekar att tillsynsmyndigheterna på det finansiella området inte är brottsutredande myndigheter och att IOSCO:s samförståndsavtal inte syftar till att ge rättslig hjälp i brottmål, utan till att tillsynsmyndigheterna ska få tillgång till information från andra länder som de behöver för sin tillsyn. *Svenska Fondhandlareföreningen* har efterfrågat klargörande när det gäller gränsdragningen mellan reglerna om informationsutbyte och en begäran om rättslig hjälp i brottmål. Såsom Finansinspektionen framhåller är Finansinspektionen inte en brottsutredande myndighet utan har i egenskap av tillsynsmyndighet att övervaka att lagstiftningen på finansmarknadsområdet efterlevs. Finansinspektionen övervakar bl.a. att lagen om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument efterlevs. Ansvaret att utreda misstänkt marknadsmissbruk ligger dock på Ekobrottsmyndigheten. Om Finansinspektionen i sin tillsynsverksamhet upptäcker att det finns anledning att anta att brott har begåtts, ska inspektionen omedelbart göra anmälan till åklagaren om detta (se prop. 2004/05:142 s. 109). Det är inte självklart att gränsdragningen mellan myndigheternas respektive ansvarsområden är densamma i andra stater. Regeringen anser därför att det finns skäl för att i de nu aktuella bestämmelserna ha en erinran om att lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål gäller om en begäran avser rättslig hjälp i brottmål. Det ankommer på Finansinspektionen i det enskilda fallet att försäkra sig om att en framställning från en utländsk tillsynsmyndighet till inspektionen inte avser rättslig hjälp i brottmål.

6 Sekretess hos Finansinspektionen för uppgifter från tillsynsmyndigheter i andra länder

Regeringens bedömning: Om IOSCO:s samförståndsavtal ingås och lagrådsremissens förslag genomförs bör det finnas förutsättningar för att föra in avtalet i förteckningen i 8 § offentlighets- och sekretessförordningen. I så fall kommer ett adekvat sekretesskydd att gälla hos Finansinspektionen för uppgifter som inspektionen får från en tillsynsmyndighet i ett annat land enligt avtalet.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen erinran mot det. *Kammarrätten i Stockholm* påpekar att 30 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen syftar till att skydda

enskildas personliga och ekonomiska förhållanden vilket betyder att uppgifter som Finansinspektionen får från utländska myndigheter och vars utlämnande skulle kunna skada de utländska myndigheternas verksamhet i något avseende inte skyddas av nämnda bestämmelse. Kammarrätten anser därför att det bör övervägas i vilken utsträckning utrikessekretessen i 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen eller någon annan bestämmelse i den lagen kan vara tillämplig för att ge ett sådant skydd. *Sveriges Försäkringsförbund*, *Svenska Bankföreningen* och *Svenska Fondhandlareföreningen* anser att om Finansinspektionen, helt eller delvis, skulle grunda ett beslut riktat mot ett svenskt företag på uppgifter från utlandet är de nuvarande skrivningarna i offentlighets- och sekretesslagen oklara beträffande huruvida inspektionen har möjlighet att lämna ut dessa uppgifter till det berörda företaget. Ett upprätthållande av sekretessen i dessa fall skulle kunna innebära att företaget inte ges möjlighet att fullt ut ta del av skälen till beslutet. Enligt dessa remissinstanser har frågan bäring på samtliga fall av informationsutbyte av det aktuella slaget.

Skälen för regeringens bedömning: IOSCO har, som redogjorts för i avsnitt 4.3, gjort bedömningen att Sverige inte uppfyller kraven i IOSCO:s samförståndsavtal eftersom Finansinspektionen inte kan garantera sekretess för uppgifter som inspektionen får från en tillsynsmyndighet i tredjeland. Finansinspektionen måste avgöra från fall till fall om sekretess gäller för uppgifterna.

Såsom anförts i avsnitt 4.4.2 gäller enligt 30 kap. 7 § första stycket andra meningen offentlighets- och sekretesslagen sekretess hos Finansinspektionen för uppgifter som inspektionen har fått från en utländsk myndighet enligt avtal med ett annat land, om regeringen meddelar föreskrifter om detta. I första hand avses sådana avtal som Finansinspektionen har ingått med stöd av 10 kap. 3 § regeringsformen. Det normala förfarandet är att ett sådant avtal förs in i förteckningen i 8 § offentlighets- och sekretessförordningen, vilket innebär att sekretess gäller hos Finansinspektionen för uppgifter som inspektionen har fått från en tillsynsmyndighet i ett annat land enligt det aktuella avtalet. Det gäller således sekretess om avtalet innehåller en klausul om att uppgifterna inte får lämnas vidare i det aktuella fallet. I offentlighets- och sekretessförordningen finns intaget flera avtal mellan Finansinspektionen och tillsynsmyndigheter i andra länder (såväl avtal med länder inom EES som avtal med tredjeland).

Regeringen har gett Finansinspektionen i uppdrag att ingå IOSCO:s samförståndsavtal i enlighet med 10 kap. 3 § regeringsformen. Om regeringen beslutar att föra in avtalet i förteckningen i 8 § offentlighets- och sekretessförordningen kommer ett adekvat sekretesskydd att gälla hos Finansinspektionen för uppgifter som inspektionen får från en tillsynsmyndighet i ett annat land enligt avtalet. Den brist som IOSCO har påtalat blir därigenom åtgärdad. Ett undertecknande av IOSCO:s samförståndsavtal bör i så fall kunna ske parallellt med ett beslut om ändring i offentlighets- och sekretessförordningen.

Kammarrätten i Stockholm har påpekat att 30 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen syftar till att skydda enskildas personliga och ekonomiska förhållanden och anser att det bör övervägas i vilken utsträckning utrikessekretessen i 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen eller någon annan bestämmelse i den lagen kan vara tillämplig för att ge ett sådant

skydd. Enligt regeringens bedömning torde det främst bli aktuellt att utländska tillsynsmyndigheter kan komma att lämna uppgifter som rör enskildas ekonomiska eller personliga förhållanden till Finansinspektionen inom ramen för samarbetet enligt IOSCO:s samförståndsavtal. Om en utländsk tillsynsmyndighet skulle lämna en uppgift till Finansinspektionen som inte omfattas av sekretess enligt 30 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen ankommer det på inspektionen att göra en prövning i det enskilda fallet av om uppgiften är sekretesskyddad enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen eller någon annan bestämmelse i den lagen.

Sveriges Försäkringsförbund, Svenska Bankföreningen och Svenska Fondhandlareföreningen anser att det finns oklarheter när det gäller s.k. partsinsyn i de fall som Finansinspektionen grundar sitt beslut i ett enskilt fall på uppgifter som har inhämtats med stöd av IOSCO:s samförståndsavtal. Enligt 16 § förvaltningslagen (1986:223) har en sökande, klagande eller annan part rätt att ta del av det som har tillförts ärendet, om detta avser myndighetsutövning mot någon enskild. Rätten att ta del av uppgifter gäller med de begränsningar som följer av 10 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen. Bestämmelsen i 10 kap. 3 offentlighets- och sekretesslagen är en s.k. kollisionsnorm, dvs. en bestämmelse som reglerar vad som ska gälla vid konflikt mellan olika typer av regler, i förevarande fall konflikten mellan bestämmelser om sekretess och regler om rätt till partsinsyn som kan finnas på annat håll än i sekretesslagstiftningen. Av bestämmelsens första stycke framgår att sekretess inte hindrar att en enskild eller en myndighet som är part i ett mål eller ärende hos domstol eller annan myndighet och som på grund av sin partsställning har rätt till insyn i handläggningen, tar del av en handling eller annat material i målet eller ärendet. En sådan handling eller ett sådant material får dock inte lämnas ut till parten i den utsträckning det av hänsyn till allmänt eller enskilt intresse är av synnerlig vikt att sekretessbelagd uppgift i materialet inte röjs. I sådana fall ska myndigheten på annat sätt lämna parten upplysning om vad materialet innehåller i den utsträckning det behövs för att parten ska kunna ta till vara sin rätt och det kan ske utan allvarlig skada för det intresse som sekretessen ska skydda. För det fall det skulle uppstå en konflikt mellan reglerna om partsinsyn i förvaltningslagen och sekretessbestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen, får konflikten således lösas i rättstillämpningen genom en tillämpning av offentlighets- och sekretesslagens kollisionsnorm.

7 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 mars 2011.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen erinran mot det.

Skälen för regeringens förslag: Ändringarna i lagen om handel med finansiella instrument, lagen om investeringsfonder, lagen om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument och lagen om

värdepappersmarknaden bör träda i kraft snarast så att Sverige ska kunna ingå IOSCO:s samförståndsavtal. Det bedöms att ändringarna i de nu aktuella lagarna ska kunna träda i kraft den 1 mars 2011.

8 Konsekvenser

8.1 Syftet med förslagen och alternativa lösningar

Regeringen uppdrog i maj 2009 åt Finansinspektionen att ingå IOSCO:s avtal om samråd, samarbete och informationsutbyte. Efter Finansinspektionens ansökan i juli 2009 gjorde IOSCO bedömningen att Sverige inte uppfyller kraven som ställs i avtalet. Nu föreslås att Finansinspektionen, efter begäran från en tillsynsmyndighet i ett annat land med vilken inspektionen med stöd av regeringens bemyndigande har ingått avtal om samarbete, i den utsträckning som följer av avtalet, ska lämna eller kontrollera information som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn. Syftet med förslaget är att Finansinspektionen ska kunna ingå IOSCO:s samförståndsavtal. Det bedöms vara av stor vikt att Sverige kan delta fullt ut i det internationella samarbetet på värdepappersmarknadsområdet. Merparten av EU:s medlemsstater har redan ingått avtalet. Föreslagna lagstiftningsåtgärder krävs för att Sverige ska kunna ingå avtalet. Några lämpliga alternativa lösningar än de som föreslås har inte kunnat identifieras.

8.2 Konsekvenser för det allmänna

Genom att Finansinspektionen ingår IOSCO:s samförståndsavtal kommer inspektionens möjligheter att samarbeta och utbyta information med tillsynsmyndigheter i tredjeland att öka avsevärt. Finansinspektionen kommer lättare att få tillgång till information som finns hos ett företag eller en person i ett land utanför EES som inspektionen behöver för att utöva sin tillsyn, vilket i dagsläget är svårt om det inte finns ett samarbetsavtal med det berörda landet. Finansinspektionen kommer således att få bättre förutsättningar att bedriva en effektiv tillsyn över gränsöverskridande verksamhet på värdepappersmarknaden.

Vidare innebär förslaget att Finansinspektionen kan komma att behöva hantera en större mängd förfrågningar om assistans från tillsynsmyndigheter i andra länder än vad inspektionen för närvarande hanterar. Detta kan komma att medföra visst merarbete för inspektionens del. Merarbetet bedöms dock inte bli alltför omfattande varför eventuella merkostnader bedöms kunna hanteras inom befintliga budgetramar.

8.3 Konsekvenser för företag och enskilda

Enligt förslaget kommer såväl juridiska som fysiska personer att bli skyldiga att på begäran av Finansinspektionen tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat, och den som kan förväntas kunna lämna

upplysningar i saken kommer att bli skyldig att inställa sig till förhör i den utsträckning det behövs för att den utländska tillsynsmyndigheten som begär assistans ska kunna utöva sin tillsyn. Företag och enskilda har enligt gällande rätt motsvarande skyldigheter när det som utreds har ett samband med Finansinspektionens egen tillsynsverksamhet eller när det är fråga om en begäran om assistans från en tillsynsmyndighet i ett land inom EES. Den utökade skyldigheten att lämna ut information torde medföra marginellt ökade kostnader för de företag som kommer att beröras. Skyldigheten att inställa sig till förhör innebär en inskränkning i den enskildes frihet. Det bedöms dock att ändamålet med inskränkningen väger tyngre än integritetsintresset.

Att Finansinspektionen ingår IOSCO:s samförståndsavtal kommer att underlätta för svenska företag att tillhandahålla tjänster i tredjeland eller till kunder som är hemmahörande i tredjeland, vilket i dagsläget ibland kan vara svårt om det inte finns ett samarbetsavtal med det aktuella landet. Förslaget innebär sålunda att svenska företag lättare bör kunna ta marknadsandelar i andra länder och hävda sig i den alltmer tilltagande internationella konkurrensen. Vidare bör utländska investerares intresse för den svenska finansmarknaden att kunna öka. Det sagda bör således även kunna främja både sysselsättning och kapitalförsörjning i Sverige.

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument

6 kap. 1 a §

Förslaget behandlas i avsnitt 5.

I *ffjärde stycket*, som är nytt, klargörs att rätten att kalla någon till förhör inte ska gälla om en begäran enligt 6 § från en utländsk myndighet avser en fråga som rör reglering i det landet som motsvarar den i 2, 2 b eller 4 kap. som gäller i Sverige beträffande prospekt, vissa fusioner, flaggning eller regelbunden finansiell information. Begränsningen av Finansinspektionens befogenhet att kalla någon till förhör ska således vara densamma som när inspektionen i sin tillsyn tillämpar bestämmelserna som anges i tredje stycket, om inspektionen efter en begäran från en utländsk myndighet ska kontrollera eller lämna information som den utländska myndigheten behöver för att kunna utöva sin tillsyn i ärenden som rör motsvarande frågor.

6 kap. 6 §

Förslaget behandlas i avsnitt 5.

Paragrafen, som är ny, har utformats efter förebild i 23 kap. 6 § första meningen lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Paragrafen ger dock inte någon möjlighet motsvarande den i 23 kap. 6 § andra meningen samma lag för en utländsk tillsynsmyndighet att närvara vid en kontroll som utförs av Finansinspektionen.

Bestämmelsen innebär att Finansinspektionen, i den omfattning det är möjligt enligt gällande rätt och i den utsträckning det följer av ett avtal om samarbete, ska bistå en utländsk myndighet med sådana uppgifter som den utländska myndigheten behöver för att utöva sin tillsyn. Det är fråga om åtgärder som Finansinspektionen gör inom ramen för inspektionens tillsynsområden. Finansinspektionen ska alltid göra en bedömning i det enskilda fallet om det finns lagliga förutsättningar att tillmötesgå den utländska myndighetens begäran med hänsyn till bl.a. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och personuppgiftslagen (1998:204). Med avtal om samarbete avses sådana avtal om samarbete som regeringen med stöd av 10 kap. 3 § regeringsformen har uppdragit åt Finansinspektionen att ingå med utländska tillsynsmyndigheter. Den tillsyn som avses framgår av att begäran ska komma från en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn motsvarande den tillsyn som Finansinspektionen utövar enligt lagen om handel med finansiella instrument.

Om en begäran från den utländska myndigheten avser rättslig hjälp i brottmål gäller i stället lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

9.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:46) om investeringsfonder

10 kap. 6 a §

Förslaget behandlas i avsnitt 5.

Se författningskommentaren till 6 kap. 6 § lagen om handel med finansiella instrument. Den tillsyn som avses framgår av definitionen av behörig myndighet i 1 kap. 1 § första stycket 1 lagen om investeringsfonder. Där anges att behörig myndighet är en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn över fondföretag eller förvaltningsbolag.

9.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:377) om straff vid marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument

17 a §

Förslaget behandlas i avsnitt 5.

Se författningskommentaren till 6 kap. 6 § lagen om handel med finansiella instrument. Den tillsyn som avses framgår av att begäran ska komma från en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn motsvarande den tillsyn som Finansinspektionen utövar enligt lagen om straff vid marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument.

9.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

23 kap. 3 §

Förslaget behandlas i avsnitt 5.

Se författningskommentaren till 6 kap. 1 a § lagen om handel med finansiella instrument.

23 kap. 6 a §

Förslaget behandlas i avsnitt 5.

Se författningskommentaren till 6 kap. 6 § lagen om handel med finansiella instrument. Den tillsyn som avses framgår av definitionen av behörig myndighet i 1 kap. 5 § första stycket 2 lagen om värdepappersmarknaden. Där anges bl.a. att behörig myndighet är en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn över utländska värdepappersföretag och företag som driver en reglerad marknad eller annan motsvarande marknad eller som har behörighet att utöva tillsyn över emittenter vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad.

Bestämmelsen har ett vidare tillämpningsområde än 23 kap. 6 § lagen om värdepappersmarknaden eftersom den är tillämplig såväl i fråga om behöriga myndigheter i andra länder inom EES som behöriga myndig-

heter i tredjeland, medan 23 kap. 6 § lagen om värdepappersmarknaden är tillämplig enbart vid en begäran från en behörig myndighet i ett annat land inom EES när den utövar tillsyn enligt direktivet om marknader för finansiella instrument (MiFID). Bestämmelsens tillämpningsområde är emellertid samtidigt snävare på så sätt att den inte ger någon möjlighet motsvarande den i 23 kap. 6 § andra meningen samma lag för en behörig myndighet i ett annat land att närvara vid en kontroll som utförs av Finansinspektionen. Detta innebär att vid en begäran från en behörig myndighet i ett annat land inom EES med vilket Finansinspektionen har ingått avtal om samarbete måste inspektionen kontrollera om den aktuella begäran avser tillsyn enligt MiFID eller tillsyn som omfattas enbart av avtalet för det fall myndigheten önskar närvara vid en kontroll som utförs av inspektionen.

Bilaga 1 Sammanfattning av promemorians innehåll

Promemorian innehåller förslag till lagändringar som främst syftar till att Sverige, genom Finansinspektionen, ska kunna ingå en multilateral överenskommelse (Multilateral Memorandum of Understanding, MMoU) om samråd, samarbete och informationsutbyte som har tagits fram av internationella organisationen för värdepapperstillsyn (IOSCO).

IOSCO har bedömt att den omständigheten att Finansinspektionen i dag saknar befogenhet att, efter begäran från en tillsynsmyndighet i tredjeland, inhämta information från företag eller någon annan som inte står under inspektionens tillsyn innebär att Sverige inte uppfyller kraven som ställs i MMoU:n. Det föreslås därför att Finansinspektionen, efter begäran från en tillsynsmyndighet i ett annat land med vilken inspektionen har ingått avtal om samarbete, i den utsträckning som följer av avtalet, ska få befogenhet att lämna eller kontrollera information som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn. Detta bör inte gälla enbart beträffande IOSCO:s MMoU utan även andra avtal om tillsynssamarbete som Finansinspektionen har ingått eller ingår med stöd av regeringens bemyndigande. Förslaget innebär att Finansinspektionen får begära att ett företag eller någon annan tillhandahåller uppgifter, handlingar eller annat. Det innebär vidare att den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken inställer sig till förhör också när det uppförande som utreds inte har något samband med Finansinspektionens egen tillsynsverksamhet utan enbart grundar sig på en begäran från en tillsynsmyndighet i tredjeland med vilken inspektionen med stöd av regeringens bemyndigande har ingått avtal om samarbete.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2011.

Bilaga 2 Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1991:980)¹ om handel med finansiella instrument ska införas en ny paragraf, 6 kap. 6 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

6 §

Finansinspektionen ska inom ramen för sin befogenhet, efter begäran från en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn motsvarande den tillsyn som inspektionen utövar enligt denna lag och med vilken inspektionen med stöd av regeringens bemyndigande har ingått avtal om samarbete, i den utsträckning som följer av avtalet, lämna eller kontrollera information som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn.

Om en begäran avser rättslig hjälp i brottmål tillämpas i stället lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2011.

¹ Lagen omtryckt 1992:558.

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om investeringsfonder

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2004:46) om investeringsfonder ska införas en ny paragraf, 10 kap. 6 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

6 a §

Finansinspektionen ska inom ramen för sin befogenhet, efter begäran från en behörig myndighet i ett annat land med vilken inspektionen med stöd av regeringens bemyndigande har ingått avtal om samarbete, i den utsträckning som följer av avtalet, lämna eller kontrollera information som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn.

Om en begäran avser rättslig hjälp i brottmål tillämpas i stället lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2011.

Förslag till lag om ändring i lagen (2005:377) om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2005:377) om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument ska införas en ny paragraf, 17 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 a §

Finansinspektionen ska inom ramen för sin befogenhet, efter begäran från en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn motsvarande den tillsyn som inspektionen utövar enligt denna lag och med vilken inspektionen med stöd av regeringens bemyndigande har ingått avtal om samarbete, i den utsträckning som följer av avtalet, lämna eller kontrollera information som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn.

Om en begäran avser rättslig hjälp i brottmål tillämpas i stället lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2011.

Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska införas en ny paragraf, 23 kap. 6 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 kap.

6 a §

Finansinspektionen ska inom ramen för sin befogenhet, efter begäran från en behörig myndighet i ett annat land med vilken inspektionen med stöd av regeringens bemyndigande har ingått avtal om samarbete, i den utsträckning som följer av avtalet, lämna eller kontrollera information som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn.

Om en begäran avser rättslig hjälp i brottmål tillämpas i stället lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2011.

Bilaga 3 Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av Sveriges riksbank, Riksdagens ombudsmän, Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Stockholm, Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Finansinspektionen, Skatteverket, Datainspektionen, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Regelrådet, Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen, Sveriges Försäkringsförbund, Fondbolagens Förening, Finansbolagens Förening, NASDAQ OMX Stockholm AB och Sveriges Advokatsamfund.

Nordic Growth Market NGM AB och Euroclear Sweden AB har beretts tillfälle att avge yttrande men har avstått från att yttra sig.